

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Varia Fidei Testimonia historica in Sæculo III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

guinem Christi in Eucharistia esse corruptibilem.

Eius in Asia subnasci haeresim scripsit Romam diiudicandam Dionysius Alexandrinus: & cum eo refutavit ipsa Dionysius Romanus: mox eam damnauit Cōc. Romanum; Paulum deponit Episcopatu; simulatque poenitentiam, & Catholice profiteretur.

Arreuerunt ad vomitum iterum in Conc. Antiocheno an. 272. condemnatur, & eicitur ex Ecclesia corruptissimis morib. ac sceleribus coopertus. Appellans vero ad Imperatorem ab eo proscribitur.

30. MANES, Persa, qui prius Cucurbicus, heram duxit viduam Therebinthi, qui Scythiani magi discipulus, libros quatuor ab eo compositos, reliquerat uxori moriens; uxor Cucurbico dedit; qui se, an. 277. philosophum mox gerens, *Manem*, id est, *disertum disputatorem*; seu *Vas electum* appellauit.

Hinc MANICHÆI, id est, Electi; *Catharisti*, id est, mundatores, *Macharij*, id est, Beati Manes *Paracletum dilectans*, recepit filium Regis ægrum se sanaturum, eum enecat: captus effugit in Mesopotamiam. Et hic ab Archelao conuictus in disputatione migrat locum: ac de nouo à Persarum rege captus excoriatur, pelle ad portam suspensa, carne data canibus. Eum tamen discipuli adorabant sceleratissimorum errorum magistrum, quos ab Hermogene olim damnato sumptos innouarunt. Vide Baron. an. 170. 276. 287. & c. Imperio toto sæpius profecti sunt.

31. NEPOS Episcopus in Ægypto, hymn. autor Ecclesiasticorum, curiosus

S. Scriptura scrutator, sed non ad Sensū communem; an. 264. somniabat mille annos deliciarum carnalium p̄s concedendos. Quo damnatam MILLENARIORVM hæresim resuscitauit, ortam à Papia Hierapoli, Episc. an. 118. ex Apocalypsi, de *Milenario Christi regno terreno*.

32. AQUARIJ, quod ex odore vini quotidie communicantes in persecutione proderentur, data Ecclesie pace, an. 257. fouentibus Christianos Imperatoribus; existunt docentes, posse in sola aqua sacrificari Missam, & sumi calicem à laicis. Alij tamen tolerabilius sacrificabant vesperi; nec illicitè in se. Verum S. Cyprianus coacto Concilio eos excommunicat; simulque clericos, qui filiorum Christiani defuncti fierent tutores.

V A R I A

Fidei Testimonia historica
in Saeculo III.

ANNO CCI. Tertulliani ab Romanis ad Nouatianos apostasias; quæ demum euasit in Hæresiarchâ, anabaptismi; ac poenitentia lapsis adempta; ac Traditionis non scripta etiâ non recipienda, & c. illa, inquam, damnata testis est orthodoxæ & Romano catholice fidei luculentè.

ANNO CCIV. Lapsio Tert. mirabilior succedebat Origenes puer; qui ætatis an. 18. scholam S. Theologiæ aperiebat. & c. isto apostatâ indies in deteriora ruente. Nam

AN. CCXV. cum S. Zepher. Papa

g 2 Ro-

Romæ disputationē cum Cataphrygibus institueret, eos Gaius palam conuicit, prouocans secum etiam ad *Tropas Apostolorum*; quæ vel hostibus erant tam veneranda, quam tremenda.

Plures insuper Episcopi calamos auerunt in Montanos; quorum patrocinium infelix suscepit Tertullianus contra Ecclesiam. Quos omnes *Papa feris anathemate*, Concilioque coacto condemnat. Ipsum tamē ANNO CCXVI. Tertullianus appellat *Episcopum Episcoporum, ut Pontificem Maximum*.

Quia vero caput Schismatis erat; quod fremerent, à Papa facile ad pœnitentiam recipi lapsos; inde Papa instituit incidi *CALICIBUS Sacerdotum, Pastoribus ouis baculum*. Item, iussit Sacerdotes *ferre iniectum humeris, amiculum lanceum*; insigne clementiæ ac monumentum de lapsis ad pœnitentiam paterne recipiendis. Vtrumque dat illi probro Tertullian. tanto fientior in Romanos. Atque ex eo sectatores eius sese **TERVLLIANISTAS** appellare gestierunt. Qui & Bigamiam damnabant.

ANNO CCVII. NATALIS Confessor, à Theodosianis hæreticis in Episcopum suum emptus; eaque causa ab Papa excommunicatus; dire ab Angelis noctu flagellatur, donec resipisceret. Protinus sese ad Papæ abiecit pedes supplex; ac post multa, ægre licet, restituitur Ecclesiæ Romanæ.

ANNO CCXIV. Antoninus Imperator in circo, ob incertam vocem, in aurigam suam iactam, ciues Romæ plurimos, militibus immixtis, contrucidauit; nullo usquã vel *leso Christiano*; quod miraculum Vindiciarum est creditum,

ob tot martyria Christianorum pœnis designata.

ANNO CCXVII. Ex Tertulliani lectione manauit error de rebaptizandis, quos hæretici baptizassent. Quem errorē primus Agrippinus Carthaginensis Episc. congregato desuper Concilio Africae & Numidiæ, stabiluit.

ANNO CCXXXIV. *Alexander*, Maternæ Christianæ filius, vna cum Diocetio Christum colens, concedit Christianis, ita petentibus, vt Ecclesiâ Deiparæ cõstruât propter Tiberim in locum tabernæ memoratam; *vbi Christo nato fons oleo manauit*.

ANNO CCXXXI. Origenes concinnat *Hexapla, & Octapla*, id est, seruat octo columnarum cum totidem uersibus Scripturæ:

1. Et 2. duo textus erant Hebræi;
3. Aquilæ versio;
4. Symmachi;
5. LXX. Interpretum;
6. Theodotionis;
7. Et 8. sua.

Ante LXX. versionem S. Bibliæ folum famâ sciebatur, nemine eam vertente: eo quod Theopompus, ex eis quid suis inferere scriptis conatus, ipsos LXX. dies furis circumactus fuisset: Theodectus eius poematis quid inde misturus excæcatus est; temeritate agnosceus ac dolens, visum recepit.

Itaque Demetrius Ptolomæo Regi Bibliothecam suam etiam Biblijs aucturo, suadet, annis 280. ante Christum natum, vt per legatos à Summo Pontifice petat exemplar, ac interpretes LXX. Quos in Pharo insula singulis cellis singulis inclusit, vt suo quisque ingenio Scripturam verterent. Et vertunt.

tunt verbotim velut ex ore vno. Quam versionem, ad omnes missam Synagogas, iurati Rabini affirmarunt esse prouersissimam. Atque hinc ex eo S. Scriptura emanauit quoque ad Gentiles, vnde & venturum Saluatorem, & Vnum esse Deum cognouerunt.

Deprauatam porro post Christum natum ab hæreticis, primus expurgat Origenes: Neque tamen vnquam ante perijt tota; ne vel in ista communi S. Scriptura persecutione, qua Diocletiani mandato ad flammam ea conquirebatur.

Verum quia LXX. Versionem graecam plures nationes in suum idioma versam porro acceperunt, inde rursus oboriri variationes contigit; Ideirco S. Damasus Papa id negotium dedit S. Hieronymo, vt LXX. versionem verteret pure in latinam.

Atque hæc versio nomen obtinuit *Vulgatae versionis*; in quam & posteri Patres ac Doctores sunt commentati, quiaque e omni posteritas sancte, hodieque obseruat.

ANNO CCXXXII. S. Gregorius Taumaturgus, ab impuris, eius & puritatis & morum sanctitatis impatientibus patitur calumniam, subornata meretricula, quæ publica in disputatione mercedem ab eo Veneris postularet. At obfessa protinus furensque calumniam falsam, ab eo præcipiente liberata testis fuit innocentiae viri.

Phœdimus Amasenorum Episcopus, aufugam S. Gregorium, & tridui itinere reditantem consecrauit Sacerdotem; Demum Episcopus Neocæsariensis factus, tautus quantus in omni vita sua ex-

titit & miraculum, & Testimonium Fidei Romanocatholicae. Supra inter S. Patres de eo require. Neque minus S. *Alexander Carbonarius*, Origenis discipulus, ac Philosophus amore Christi amans contemptum sui, Cumanæ se dedit in carbonariam, teste S. Gregorio Nyss. Eodem per missam legationem euocatus S. Gregorius Taumaturgus, vt Episcopum Cumanis designaret. His ei varios proponentibus, iubet viliorum de plebe quoque rationem haberi. Et ecce dum per risum plures de nomine appellantur, etiam Carbonarij inter primos fit mentio, euocatur; videtur; *ungitur Episcopus*. Innumeris clarus miraculis, coronidem imponit. Martyrio anno 253.

ANNO CCXXXVII. Terræmotus causa in Christianos, vt impios, referatur; ideoque persecutio sæuit. Inter hanc existit pseudoprophetissa, à dæmone in stincta, vitæ asperæ, at libidinosæ; quæ factum à se iactat terræmotum ideo, quod à dæmone faciendum præuidisset. Eadem Consecrabat, baptizabat, ceu iussa Deo. Sed exorcizata, desertaque ab infessore, patefcit delusio Satanae.

ANNO CCXXXVIII. Anterus PP. septem Notarijs Actorum Martyrum præfecit Diaconos septem notandis ijs que extra cancellas de ijs fiebant. Nam que intra; ea, etiam proluxæ orationes, in Acta publica referebantur.

Ecce hic cades Imperatorum; Martyria Papatum.

ANNO CCXLVIII. Origen. ab Demetrio excommunicatus, ab Heracla restitutus, iam à S. Dionysio Romæ accusatur de hæresibus. Quare Origenem:

Fidei professionem scribit ad Papam; ac denique ipse Romam adit sui purgandi gratia.

ANNO CCXLIX. Seuera Augusta Christiana sic educauit filium *Philippum Imperatorem*, ut vix vnquam riserit; dictus inde *Agelastus*. Vnde primus Imperator ille Christianus, quæ in regimine peccauit, eadē *publica mter Penitentes exhomologesi*, iubente Papa Fabiano, prius excommunicatus, humiliter expiavit. Demum ethnicis ob Fidem perosus, *an. 253.* cum filio Philippo & Fabiano trucidatus; Decio succedente.

AN. CCLIII Decianam persecutionem, ab occidio S. Fabiani PP. & Philipporum Imp. præcessit morum inter Christianos foeda corruptio: & visio talis, apud *S. Cypr. ep. 8.* Sedere vitus paterfamilias, & à dextris ei iuuenis incestus, caput manus sustentans, à sinistris retarius quasi rete concludurus populum circumstantem.

Lapsi sunt in ea plurimi, & ij duplices; *Sacrificati*, ait *S. Cypr. & Libellatici*, id est, redimentes pecuniâ vel Sacrificatio nem idololatricam, vel scripto porrigentes abnegationem Christi; & ij vel capti, vel nondum capti.

Contigit sedem Romanam anno vacare toto: sed Clerus interim Romanus procurabat Ecclesiam. *S. Cypr.* fuga lapsus latuit; literis tamē hortatur ad preces; quod reuelatum sibi affirmaret, permissam à Deo persecutionem, quod in precandi studio dormitassent Christiani. Lapsi quod indies facile mille darent proditorios libellos, eos facile recipi verat: importunos arguit, docens, Ecclesiam esse in Episcopis: Rom. Papa & Cōc.

sentiunt recipiendos benigne: sed caute; si serio pœnituerint, ad valvas templi stent supplices, orerent rei. Tunc in Romana Ecclesia sub Missa, Diaconi in Africana Lectores ex alto recitabant euangelium. *Origenes* primum dire cruciatus, demum lapsus thurificauit, linguaq; negauit. Puduit; fugit; lamentauit dubitans aut non credens locum superesse pœnitentiæ. *S. Greg. Taumaturgus* fugit, suisque fugam suavit, & nullus lapsū ingemiscere habuit, ait *Greg. Nyss.* proditus in monte vicinis spectatoribus arb. esse cum socio credebat; quo proditor conuertitur. Reuertens ex eremo ad Episcopatum, in oppressus nocte, diuertit in fano vbi ditius ex oraculis idoli quæstum faciebat: sed mane mutefactis idolis tremens ille hospitem insequens expostulat: cui scriptum tradebat ille: *Greg. Satanæ prodere.* Fit. Et mox ædituus fit Christianus. Innumeris ad deserta confugis, *Paulus* ex fugitiuo fit *Eremita*.

AN. CCLIV. Ephesi septem iuuenes, persecutionem Decij fugientes in antrum, occluso à persecutoribus ostio, ibidem indormierunt. Tempore Theodosij Imp. in sæculo quinto reclusis & apparentibus Christiana sacra publica fuerunt admirationi ipsis, & ipsi ceteris vniuersis. Credebat se noctem dormisse vnā; Sacra & signa Christiana agnoscebant vetera, sed mutata omnia mirabantur cetera.

Interim Nouariana emerfit hæresis, & schisma Africanum, de quo supra: & Decius in bello Gothico fugiens palude absorptus perit.

AN. CCLV. Priuatus hæreticus a *S.*

Cypriano excommunicatus in Conc. Atracano, contra hunc creati facit pseu-
doepiscopum Fortunatum, caput schis-
maticorum, volentium, *Lapsos sine pœni-
tentiâ recipiendos esse*. Cui schismati Atri-
cano contrarium Romæ erat Nouatia-
norum, volentium, *Nullû quauis est cum pœ-
nitentiâ recipi posse lapsum*. Et duo illa in-
ter se diuersa vnam in Ecclesiam Roma-
nam conspirabant: Fortunatus tamen
vt *Catholicus* videretur, legatione ad Pa-
pam missa petijt *Communicatorias*; at re-
pullam tulit. S. Cypr. cum Con. Africa-
no statuit, lapsos nec reijciendos omni-
no; nec facile recipiendos, sed diu sup-
plices inter pœnitentes pro templi val-
uis: singulorumq; libellos supplices Ro-
mæ transmittendos ad Papam. Sedu-
ctique Confessores respiscunt humili-
ter, *Serapion* recipi datus diu, ex mor-
bo obmutuit & Sacerdotem tamen dū-
taxat petere valebat; ac rursus ad tridu-
um obmutuit: demum, quousq; me dif-
fertis ait. Ergo Episcopus ei per puerū
mittit S. Eucharistiam; quâ sūptâ obijt.
S. Cyprianus pro se, refert lapsos diuini
tus punitos: *Vt: Quod quidam, vt nega-
uit, obmutuit. Alia post negationem in
balneo obsidetur, sibi que linguam com-
mandit. Infans intinctum vino sumpsit
idolothyrum; deinde sub Missa S. Cy-
priani Communicatus euomuit. Alia
indigne communicans corruit, ac si suf-
focaretur. Alia reseruata in cista do-
mi Eucharistiam sumpturâ, ignis pro-
bit, Hostiaque Sacra cernitur combu-
sta. Ecce Communionem sub Vna:
Missam: &c.*

AN. CCLVI. Neocæsareæ angusto
theatro spectator populus à suo

Deo, cuius in festo spectaculum edeba-
tur, locum petebat: Quibus S. Tauma-
turgus Episcopus ibidem respondit; Da-
bitur optato maior. Protinus exorta pe-
ste festum fit funestum: vulgaturque or-
be toto pestis, ipso continuata decen-
nio (viso passim spectro sub vesperum
obeunte ædes) Vindiciæ hæ persecutio-
nis erant. Orante preces pro se populo
Cæsareæ ab S. Taumaturgo; orat; pestē
extinguit isthic; vrbs tota dat nomen
Christo.

In Africa, iussu S. Cypr. operas inter
se diuidunt Christiani, certatimque iu-
uant peste morientes, etiam ethnicos.
Timenti pestem apprensus Angelus aie-
bat: *Pati timetis; exire non vultis: quid faci-
am vobis?* Igitur peste, fame, & bello Per-
sico dum conflictatur imperium; Deos
sanguine Christianorum placandos cla-
matur: Contra dat apologiam S. Cy-
prianus; in qua sibi per visionem dictum
ait; *Qui Christo non credit Sacerdotem faci-
entis; postea credere incipit Sacerdotem vin-
dicari*: Eo quod essent, qui credere mal-
lent contra Sacerdotes, quam Sacerdo-
tibus.

Necatur vterque Imperator. *Orige-
nes* obit, eius scriptis sæpius condemna-
tis, vt hæreseos causa multis.

ANNO CCLVIII. Nouatianismo
in Hispania serpente Episcopi ad Pa-
pam nuntiant, fautorem episcopum
Aurelianensem exauctorant: Expro-
brant Martiali Episcopo, quod filios se-
pelisset apud gentiles.

Quia Montani, Nouatiani, & Cata-
phryges rebaptizabāt apostatates ad se
Catholicos; idcirco Africani, autore S.
Cypr, volebant REBAPTIZANDOS.

Hæc.

HÆRETICOS conuersos; ne iactarent hæretici, sua Sacramenta conferri ab Catholicis munda ac approbata; credenturque immunda Catholicorum. Atque ita in Concilio Iconiensi definiunt; Papæ missa legatione decretum submitunt, professi se mutuam cum eo Communionem seruare; & nolle ubi toti præscribere; neque se Rebaptizare, sed Baptizare: Velle se quemque in hoc dissentientem æquo ferre animo. At Legatis Papæ: *In TRADITIONE stantem ait, quæ redeuntibus solum manus imponi iubet, non baptizari.* In quo, inquit S. Cyprianus,

1. Fauere eum hæreticis. At negat S. Augustinus:

2. Negat veram esse Traditionem, sed surreptitiam.

3. Numerosius cogit Concilium Africanum aduersus Papæ decretum. At S. Augustinus putat eum correxisse errorem suum, ante martyrium. Decreta tamen Africana de rebaptizandis antiquauit Papa.

ANNO CCLIX. Ecclesiæ orientis reconciliantur cum Romana, suamque abijciunt sententiam.

Persecutio an. 261. capit S. Cyprianum. Proditor Christianorum Maximus simulat se mendicum Christianum, date, ait, propter Christum, quia Credo. At ecce obsidetur; vociferatur; *Viri Dei, proditor sum: video ignem super me, quo torquor.* Orat pro eo; liberatur; ab Imperatore vocatur; martyrizatur.

Lex fertur; *Qui Christianum prodet, eius fortunas habebit.* S. Stephanus Papa Nemésij cæcam filiam baptizat, visumque reddit; pater pro fide necatur.

ANNO CCLX. S. Stephanus PP. captus, raptusque in Martis, ait: *Destruetur templum DEVS: temploque corruente intectus ipse, cæteris oppressis, abijt.* Acturus inter Sacrificandum captus, capite plectitur. S. Dionysium Episc. Alexandrinum iubet baptizare baptizatum ab hæretico, sed Formâ verborum vitiosa; ideoque non baptizatum.

Idem S. Dionysius à clerico monitus, ut ab hæreticorum librorum lectione abisteret, secundum quietem in visione audiit dicentem; *Evolve esculdulo: sat enim firmitatis habes ad eos etiam succendos:* At tamen utrum agat, ex Papa perquirat.

Valerianus edicto verat Christianorum conuentus in cœmeterijs S. Martyrum, quos venerabantur, aut in cryptis.

Pro quo cultu pietatis apologizans S. Dionysius titulat *Imperatores Sanctissimos*, et si sceleratissimi esset: nam hoc vitæ, id officij erat.

Sapricius Presbyter ad martyrium ductus, sub iudicio noluit ignoscere fratri: ecce, Christum abnegat. Dimisso fratre succedit Christum confessus, autem que martyrij coronam.

S. Cyprianus in exilium mittitur: ap-parensque ei iuuenis ostendit manus efore plectendum. At is diei postea prorogationem exorat. Damnatos ad metallam Confessores solatur per & epistolam: & Collectam submissam.

ANNO CCLXI. S. Sixto PP. iam martyrio coronato subsequitur Leuita filius S. Laurentius S. Cypriano in carcere spiculatorem expectante, noctem tota totus populus excubat ante fores carceris.

deris. Mira circa Martyres multa contigunt Fidei testimonia Romana.

Multi, circiter trecenti, adolere iussu, detrectantes, vltro in fornacem calcariam imperu facto incurrerunt: vnde *Massa candida dicti*.

S. Fructuosus ducendus offerentis poculum mistum confortatiuis, id recusat dicens: *Nondum est HORA soluendi ieiunij*: Erat enim feria quarta Stationis.

Combustus è rogo cernitur inire celos cum socijs martyribus. Apparens iubet *reliquias* sui corporis colligi.

AN. CCLXII. Capti in Africa pro fide Romana Christiani Visionibus animantur.

1. Vita singulis martyrio coronandis lucerna præferri; nulla vero non necandis.

2. *Montanus* videt in lato, claroque campo socios conceptiuos candidis vestitos, carnemque pellucidam sic vt cor transparenteret solari puritate illustre: in se autem sordes conspicabatur aliquantulas: nimirum quod difficilior fuisset in fratre Iuliano ad concordiam recipiendo.

3. *S. Plinianus* in visione percunctanti, an ob tormenta doleret, respondit: *Nulla caro patitur, cum animus in celo est; & nequaquam corpus sentit, si DEO se tota mente deuouit*.

4. *S. Marianus* prænoscit futuras clades ob persecutionem immittendas.

Vnde mox Valerianus à suo proditus Sapor, captusque subiecitur ei vt suppedaneum conscédenti equum: de

num exoriatus sale conditur, Tyranni passim 30. insurgunt.

ANNO CCLXII. Alexandria pestis orta late grassatur.

Christiani in agrorum mortuorumque cura correpti & extincti, annuâ memoriâ, festiua 28. Feb. recoluntur.

ANNO CCLXV. *Paulus Samosatenus* Episc. Antioch. Vnitatem asserit in Deo, contra Sabellium, qui Trinitatem etiam in Essentijs diuersam fingebat.

Ille depositus Episcopatu, à Conc. Antiocheno damnatus, simulat pœnitentiam, Romanoque Catholicè proficitur.

Conquerenti tamen Imperator respondet: *Illius est Domus Ecclesie, cui Christiani Italia & Episcopi Romani adiudicant*. Ita Aurelianus anno 272. Christianorum persecutor dirus.

ANNO CCLXXXII. Manichæi, carnem à malo esse principio sinxerunt; ideoque negabant Christum humanam carnem suscepisse. Quare libidinosè viuebant; quod ita probis affici carnem inimicam dicerent. Odio carnis *S. Reliquias* pariter execrabantur.

AN. CCLXXXVI. In Maximiani persecutione Papa S. Caius suadet fugam: quod èt fugientes dicantur Confessores: Ipse manet cum paucis: in his S. Tiburtius hominem ruinâ obtritū, recitato Pater & Credo, resuscitat, ac restituit.

ANNO CCLXXXVIII. S. Macarius suscitatur mortuum in testimonium veræ fidei contra Hieracitas.

ANNO CCXC. Tharsi ablandiuntur feræ obiectis martyribus.

Sepeliri vetitorum corpora furtim collunt Christiani stellulis ducibus. S. Martyres; Romæ, alubique mira- culis multis fidem attestantur Romano-catholicam in centati persecutione Dioeletiani.

ERGO:

1. Dic age; Quæ sincera FIDES hoc constitit AEO III?
At SIC P A P I S T I S R E S T A T R O M A N A, F I D E S Q V E:
N O N S I C R E M s e r u a t L u t h e r o - c a l u i n i s t a, F I D E M Q V E.
2. I V R E S V O P r o p r i o P a p a, a t q u e E c c l e s i a g a u d e n t:
Q u i s q u i d E i A V G V S T V S p r o p r i o d e i u r e r e m i s i t?
3. A N T I N E C H R I S T V S e r a t q u i s q u a m h o c R O M A N V S i n A e u o I I I?